

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย สำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

A Study of Disaster Risk Management Educating Measures for Village Leaders in Sabayoi District, Songkhla Province

ณภัทร จินเดทวา Naphat Jindewa¹
สมพร คุณวิชิต Somporn Khunwishit²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย สำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และ 2) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำในท้องที่อำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 227 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t - test และ F - test ผลการวิจัย พบว่า ผู้นำท้องที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ด้านการลดผลกระทบมีระดับสูงสุด รองลงมา คือ ความรู้ด้านการเตรียมความพร้อม และความรู้ด้านการรับมือ ส่วนด้านการฟื้นฟู ผู้นำท้องที่มีระดับความรู้ต่ำที่สุด นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้นำท้องที่ที่มีศาสนาและตำแหน่งต่างกัน มีระดับความรู้ในการจัดการสาธารณภัยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผู้นำท้องที่ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนปีของประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์เกี่ยวกับภัยพิบัติ และการฝึกอบรมที่ผ่านมา มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัยที่ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

จากผลการวิจัยดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่ควรดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะในการจัดการสาธารณภัยให้กับผู้นำท้องที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการฟื้นฟูจากภัยพิบัติเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคในการประเมินความเสียหายของบ้านเรือนและทรัพย์สินของผู้ประสบภัยและระบบสาธารณสุขปโภคในพื้นที่ รวมไปถึงหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบของรัฐ อีกทั้งยังควรให้ความรู้ในด้านการรับมือกับภัยพิบัติ เช่น การค้นหาและช่วยชีวิต การดำเนินการอพยพ การจัดศูนย์พักพิง และการดูแลผู้ประสบภัยในศูนย์พักพิงของหมู่บ้าน เป็นต้น โดยอาจดำเนินการจัดอบรมหรือจัดซ้อมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับผู้นำท้องที่ปีละ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย และควรส่งเสริมให้ผู้นำท้องที่ทุกศาสนาและทุกระดับตำแหน่งเข้าร่วมการอบรมและการฝึกซ้อมอย่างถว้นหน้าเพื่อให้ทุกคนมีระดับความรู้และทักษะในการจัดการสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการภัยพิบัติ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ ผู้นำท้องที่ จังหวัดสงขลา

Abstract

The purpose of this research is to examine the levels of disaster management knowledge of village leaders in Sabayoi District, Songkhla Province. Data were collected through survey questionnaires which were distributed to 227 village leaders. Data obtained from survey questionnaires were then analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypotheses were tested using t-test and F-test. Results from data analysis showed that, overall, village leaders' disaster management knowledge was at a moderate level. When considering in detail, data analysis revealed that the level of hazard mitigation knowledge was highest, followed by disaster preparedness and emergency response knowledge. In terms of disaster recovery knowledge, however, data showed that village leaders in these areas had the lowest level. When comparing the level of disaster knowledge by various factors, data showed that village leaders with different religions and positions were different in terms of disaster management knowledge. However, village leaders with different age, education, occupation, number of year in current position, disaster experience and previous training were not different in terms of disaster management knowledge.

Based on such findings, it is recommended that, public agencies related to disaster management should increase knowledge and skills in disaster management for village leaders in Sabayoi District, especially in terms of disaster recovery so that they are capable of administering recovery activities such as property and infrastructural damage assessment and regulations for providing aids for disaster victims. They should also have more knowledge about disaster response activities such as search and rescue, evacuation, sheltering, and mass care. Such disaster management knowledge can be provided through trainings or exercises at least twice a year. Moreover, village leaders from all religions and positions should be encouraged to participate in such trainings and exercises so that they all have the knowledge and skills that enhance their ability to perform disaster management activities more effectively.

Key Words: Disaster Management, Disaster Management Knowledge, Village Leaders,
Songkhla Province

บทนำ

ภาคใต้ของประเทศไทยชายหาดทอดยาวอยู่ทั้งสองฝั่งคือ มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตรและวงแหวนแห่งไฟ (Ring of fire) เป็นบริเวณของมหาสมุทรแปซิฟิกที่มีการระเบิดภูเขาไฟ ใต้น้ำอยู่บ่อยครั้ง บริเวณดังกล่าวมีภูเขาไฟอยู่ใต้น้ำถึง 425 ลูก และส่วนมากยังมีความคุกรุ่นอยู่ ซึ่งหลาย ๆ ครั้ง ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีความรุนแรง การจัดการเพื่อรับมือกับภัยของชุมชน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในแต่ละพื้นที่ มีความสามารถในการจัดการแตกต่างกันออกไป ตามบริบทของพื้นที่และการเตรียมความพร้อม ในรับมือของพื้นที่นั้น อย่างเช่น การที่มีน้ำท่วมใหญ่ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม เมื่อเคยเกิดขึ้นแล้วทั้งภาครัฐและเอกชนล้วนถอดบทเรียนจากความเสียหายที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงเพิ่มเติม พัฒนาแนวทางการปฏิบัติ ตั้งแต่การลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการฟื้นฟู เมื่อมีภัยพิบัติเกิดขึ้นซ้ำอีก เพื่อให้เกิดความเสียหาย ต่อชีวิต ทรัพย์สิน ของประชาชน หน่วยธุรกิจ และสถานที่ราชการน้อยที่สุด

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 16 อำเภอ ตอนเหนือเป็นคาบสมุทรแคบ และยาวยื่นลงมาทางใต้ เรียกว่า คาบสมุทรสทิงพระ กับส่วนที่เป็นแผ่นดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ แผ่นดิน ทั้งสองส่วนเชื่อมต่อกันโดยสะพานติณสูลานนท์ พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ สภาพภูมิอากาศ ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี จังหวัดสงขลาจะมีฝนตกทั้งในช่วง ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีฝน ตกชุกมากกว่า เนื่องจากพัดผ่านอ่าวไทย ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะถูกเทือกเขาบรรทัดปิดกั้นทำให้ฝนตกน้อยลง

อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา มีลักษณะภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับกับเทือกเขาสูง ไม่มีอาณาเขต ติดกับทะเล ในฤดูฝนหากเกิดฝนฟ้าคะนองติดต่อกันเป็นระยะเวลาหลายวัน จะทำให้เกิดน้ำท่วมขังบริเวณหมู่บ้าน ชุมชน และจะท่วมนานยิ่งขึ้นเมื่อเกิดภาวะน้ำทะเลหนุนที่ปากน้ำแม่น้ำเทพา ทำให้ต้นน้ำที่ไหลมาจากเทือกเขา สันกาลาคีรีเองก็ระบายลงสู่ทะเลหลวงไม่ทัน เกิดดินโคลนถล่มบริเวณที่มีเทือกเขาสูง ทำให้เกิดความเสียหายที่ ร้ายแรงต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน หน่วยงานรัฐและเอกชนในพื้นที่อำเภอสะบ้าย้อยเป็นอย่างมาก และ มักจะเกิดขึ้นประจำในทุก ๆ ปีในช่วงฤดูฝนของภาคใต้ ประชาชนขาดการเตรียมความพร้อมรับมือที่ดี รวมถึง หน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตที่เกิดภัยยังขาดความรู้ความเข้าใจเท่าที่ควร ในภารกิจของตน การประสานงาน การเข้าช่วยเหลือเบื้องต้น โดยเฉพาะผู้นำท้องที่ที่อาศัยอยู่ในท้องที่นั้น ๆ ยังขาดความรู้ความเข้าใจสำหรับการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติที่เกิดขึ้น อีกทั้งปัจจุบันแนวโน้มของการเกิด อุทกภัย ดินโคลนถล่ม และวาตภัยในพื้นที่อำเภอสะบ้าย้อยมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นนอกฤดูกาลอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้นำท้องที่ในเขตอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงสาธารณภัยของผู้นำท้องที่ในเขตอำเภอสะบ้าย้อย เนื่องจากอำเภอสะบ้าย้อยเป็นพื้นที่ ความมั่นคงที่มีงบประมาณในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในหลาย ๆ มิติได้รับการอุดหนุนมา จากหลายหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงมองเห็นว่าในการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัยของผู้นำ ท้องที่ครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงระดับความรู้ของผู้นำท้องที่ นำไปสู่การเตรียมความพร้อมเชิงรุกในพื้นที่อำเภอ สะบ้าย้อย สร้างความตระหนักต่อประชาชนและผู้นำท้องที่ ในการเข้าช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดภัยเป็นหน่วย

แรกและหน่วยสุดท้ายที่ต้องอยู่กับพื้นที่เพื่อดูแลจัดการระบบในการรับมือกับภัยครั้งต่อไป ซึ่งการจัดการภัยพิบัติ ตั้งแต่การลดผลกระทบเชิงโครงสร้างเพื่อแก้ไขปัญหายั่งยืน การเตรียมความพร้อมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งในส่วนการจัดทำแผนรับมือชุมชน การลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้แผนเผชิญเหตุที่ชุมชนคิดนำมาปฏิบัติ สำนวญ ความต้องการเพื่อจัดซื้อเครื่องมือช่วยชีวิตหรือบรรเทาภัยขั้นพื้นฐานเมื่อต้องรับมือกับภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จัดอบรมการรับรู้กระบวนการการเยียวยาช่วยเหลือฟื้นฟูของผู้ประสบภัย ผู้นำห้องที่สามารถเข้าใจและนำไป ปฏิบัติงานเข้าช่วยเหลือดูแลในการแนะแนว ยื่นคำร้องเพื่อขอเบิกจ่ายเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบต่อไปเมื่อเกิด สาธารณภัยขึ้นในเขตอำเภอสะบ้าย้อย และยังสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานแก่ผู้นำห้องที่สามารถจัดการ สาธารณภัยได้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดภัยได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำห้องที่ อำเภอ สะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัยสำหรับ ผู้นำห้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

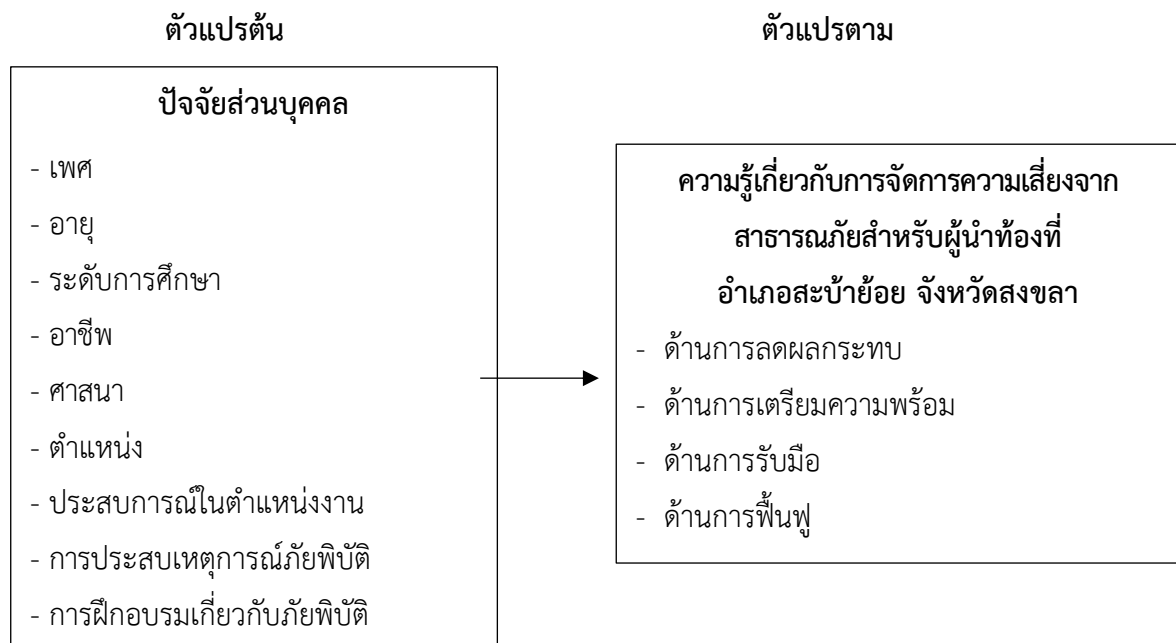
1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำห้องที่ อำเภอ สะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
2. ได้แนวทางการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำห้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เพื่อพิจารณากำหนดเป็นนโยบายและแนวทาง การปฏิบัติในการพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

ทบทวนวรรณกรรม

ศรีประภา สระแก้ว (2552) ศึกษาการบริหารจัดการงานสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็น ต่อการบริหารจัดการงานสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการงานสาธารณภัยโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ปกรณ จันทรทรวง (2556) ศึกษาการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ย น้อย คือ ด้านการจัดการหลังเกิดภัย รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน ด้านการเตรียม ความพร้อม และด้านการป้องกันและลดผลกระทบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้นำในท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 523 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการคำนวณโดยเทียบจากตารางสัดส่วนของ Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan. 1970 อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2561) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 227 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเทียบสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย การรับมือกับภัยพิบัติ ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามโดยพิจารณาจากเนื้อหาให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ และนำแบบสอบถามที่สร้างไปเสนออาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องพร้อมให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

- (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ชูสุข ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะกรรมการจัด การสิ่งแวดล้อม
- (2) ดร.ตวันวัฒน์ สุวรรณวงศ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ
- (3) นายอชิตพล พุ่มเกื้อ ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอเทพา

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษา ซึ่งผลผ่านทุกข้อ ได้ค่า IOC (Index of Item objective Congruence : IOC) ในแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนออาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์อีกครั้ง แล้วนำไปทำการทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มผู้นำที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) โดยจากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการจัด การความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ได้ค่า α -Coefficient เท่ากับ .943

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตออกหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก คณะบดี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ถึงผู้นำในท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้นำในท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ในการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขอความร่วมมือและชี้แจงวัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลครั้งนี้ และขอความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน จำนวน 227 ชุด ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งรื้อรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และหากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Least - Significant Different (LSD)

4. ข้อเสนอแนะ ใช้การอ่านพิจารณาข้อเสนอแนะและจับกลุ่มของข้อมูลเข้าด้วยกันเพื่อแสดงค่าความถี่

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 86.34 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 57.71 โดยมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 35.24 ซึ่งมีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 65.64 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 53.30 มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ คิดเป็นร้อยละ 59.48 โดยมีประสบการณ์ในตำแหน่งงาน 0 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.71 ซึ่งส่วนใหญ่เคยมีการประสบเหตุการณ์ภัยพิบัติ คิดเป็นร้อยละ 59.03 และมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับภัยพิบัติ คิดเป็นร้อยละ 74.45

2. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D.= 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการลดผลกระทบ ($\bar{X} = 3.11$, S.D.= 0.75) รองลงมา คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ($\bar{X} = 3.08$, S.D.= 0.75) ด้านการรับมือ ($\bar{X} = 2.95$, S.D.= 0.70) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยนต่ำสุดท้าย คือ ด้านการฟื้นฟู ($\bar{X} = 2.82$, S.D.= 0.72)

3. การเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=227)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย				โดยรวม
	ด้านการลดผลกระทบ	ด้านการเตรียมความพร้อม	ด้านการรับมือ	ด้านการฟื้นฟู	
เพศ	.677	.001*	.128	.297	.030*
อายุ	.108	.904	.419	.658	.523
ระดับการศึกษา	.207	.323	.511	.641	.331
อาชีพ	.917	.938	.601	.167	.536
ศาสนา	.074	.049*	.059	.159	.029*
ตำแหน่ง	.069	.231	.041*	.698	.031*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย				โดยรวม
	ด้านการลด	ด้านการเตรียม	ด้านการรับมือ	ด้านการ	
	ผลกระทบ	ความพร้อม		ฟื้นฟู	
ประสบการณ์ในตำแหน่งงาน	.108	.904	.419	.658	.523
การประสบเหตุการณ์ภัยพิบัติ	.966	.699	.896	.740	.871
การฝึกอบรมเกี่ยวกับภัยพิบัติ	.097	.242	.407	.881	.321

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และศาสนาต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย สำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับมือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ในตำแหน่งงาน การประสบเหตุการณ์ภัยพิบัติ และการฝึกอบรมเกี่ยวกับภัยพิบัติต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ในเรื่องต้องการให้หน่วยงานของรัฐมาฝึกอบรมชาวบ้าน และผู้นำท้องที่ เพื่อให้เข้าถึงทุกเหตุการณ์ รองลงมา คือ ต้องการให้มีการอบรมเป็นประจำ และเป็นทางการทุกๆ ปี ให้อบรมการปฐมพยาบาลเด็กจมน้ำ วิธีดับไฟป่า วิธีอพยพเวลาดินถล่ม ควรติดตั้งเบอร์โทรศัพท์ ติดต่อหน่วยงานที่ช่วยเหลือให้ชัดเจนและทั่วถึง เพราะชาวบ้านจะได้ประสานงานโดยตรงกับหน่วยงานที่ติดต่อ เพื่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ควรมีการฝึกอบรมการป้องกันเรื่องไฟไหม้ป่า และบ้านเรือนว่าต้องแก้ไขอย่างไรและจัดอบรมและเฝ้าระวังการซ่อมแซม ชั้นพื้นฐาน การชดเชยค่าเสียหายให้ผู้ประสบภัย และควรมีการรณรงค์การลดการใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติ เช่น การตัดต้นไม้ ทำลายธรรมชาติ การใช้น้ำในแม่น้ำ ลำคลอง

อภิปรายผล

1. ระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของจิรัชศักดิ์ เสถียรพันธ์ (2558)

ศึกษาการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน ศึกษากรณีตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า 1. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่

ด้านการลดผลกระทบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ สิบเอกปกรณ์ จันทร์ทรง (2556) ศึกษาการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการเตรียมความพร้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของปกรณ์ จันทร์ทรง (2556) ศึกษาการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการเตรียมความพร้อม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการรับมือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของโสภณ พรหมเกษตร (2558) ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความพร้อมขณะเกิดอัคคีภัย มีความพร้อมโดยรวมในระดับปานกลาง

ด้านการฟื้นฟู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2560) ศึกษาการจัดการภัยพิบัติโดยมีชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษา พบว่า การฟื้นฟูบูรณะหลังประสบภัยมีความพยายาม อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่อำเภอเสบาย้อย จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอเสบาย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของงามศิลป์ แห่สฤติย์ (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตำบลศรีวิสัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศาสนา ต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอเสบาย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะคำสอนของแต่ละศาสนาอาจจะมีความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละศาสนา ทำให้มีมุมมองต่อการจัดการสาธารณสุขแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง ต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของศิริวรรณ การวิชชา, บรรณสรณ์ คงเวหน และทัศนาศรี (2555) ศึกษาการจัดการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่าเจ้าหน้าที่/บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นว่า อบต. บางซ้ายมีการดำเนินการจัดการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยด้านปัจจัยนำเข้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของศรีประภา สระแก้ว (2552) ศึกษาการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิง และเพศชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการงานสาธารณสุขโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา ต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัยสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคคลที่มีการศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของศรีประภา สระแก้ว (2552) ศึกษาการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการภัยพิบัติภายใต้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย ไม่แตกต่างกัน

อาชีพ ต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่าบุคคลจะมีอาชีพใด ต่างก็เห็นถึงความสำคัญของการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขไปในทิศทางเดียวกัน ต่างก็มีความรู้ในระดับเดียวกัน ทำให้อาชีพไม่มีความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ความเสี่ยงจากสาธารณสุข

ประสบการณ์ในตำแหน่งงาน การประสบเหตุการณ์ภัยพิบัติ และการฝึกอบรมเกี่ยวกับภัยพิบัติต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขสำหรับผู้นำท้องที่ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของศิริบูรณ์ สุขพัฒน์ธี (2552) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพทีมงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับลักษณะการทำงานเป็นทีม พบว่า ประสบการณ์การทำงาน ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการลดผลกระทบ ผู้นำท้องที่ที่จะต้องศึกษาการบังคับใช้กฎหมายให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อใช้บังคับภายในท้องที่ เป็นการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดจากการเกิดสาธารณภัยต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นด้านการเตรียมความพร้อม ผู้นำท้องที่ที่จะต้องฝึกซ้อม และจัดฝึกอบรม เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน ในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยในยามฉุกเฉินได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ด้านการรับมือ ผู้นำท้องที่ที่จะต้องมีการศึกษารายละเอียดของการจัดการภารกิจต่างๆ ยามที่เกิดสาธารณภัย และมีการอพยพผู้คน เข้ามาพักในศูนย์อพยพที่ได้จัดขึ้น เป็นการบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชนที่มาพักพิงในศูนย์อพยพได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด ด้านการฟื้นฟู จากการศึกษา ผู้นำท้องที่ที่จะต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินค่าเสียหายตามระเบียบกระทรวง เพื่อให้เข้าถึงถึงระเบียบการเยียวยาผู้ประสบภัย ให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) แก้ปัญหาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของผู้นำท้องที่ สำหรับใช้ป้องกันสาธารณภัยภายในท้องที่ที่มีความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยต่อไป 2) ควรมีการศึกษาความพร้อมของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ามีความพร้อมในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพียงใด 3) ควรศึกษาการเพิ่มศักยภาพความสามารถของผู้นำท้องที่ในการจัดการสาธารณภัย มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติการป้องกันภัยพิบัติ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการภัยพิบัติได้ด้วยตนเอง และพึงพาหน่วยงานราชการให้น้อยที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร คุณวิชิต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาพร้อมให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดี จนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณกลุ่มผู้นำในท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 227 คน ที่ทุกท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2560). การจัดการภัยพิบัติโดยมีชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4*, 1718-1730.
- งามศิลป์ แท้สกลิต. (2553). *การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตำบลศรีวิสัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- จิรศักดิ์ เสถียรพันธ์. (2558). การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน ศึกษากรณีตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา ฉบับพิเศษ 1 “ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2 ของวิทยาลัยนครราชสีมา” หน้า 184-196.
- ปกรณ จันท์ทรง. (2556). การบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2561). สถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ การวิชา, บรรณสรณ์ คงเวหน และทัศนีย์ เอื้ออวยชัย. (2555). การจัดการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ศรีประภา สระแก้ว. (2552). การบริหารจัดการงานสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศิริบุรณ์ สุขพัฒน์ธี. (2552). การพัฒนาคุณภาพทีมงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โสภณ พรหมเกศ. (2558). การพัฒนาการปฏิบัติงานของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.